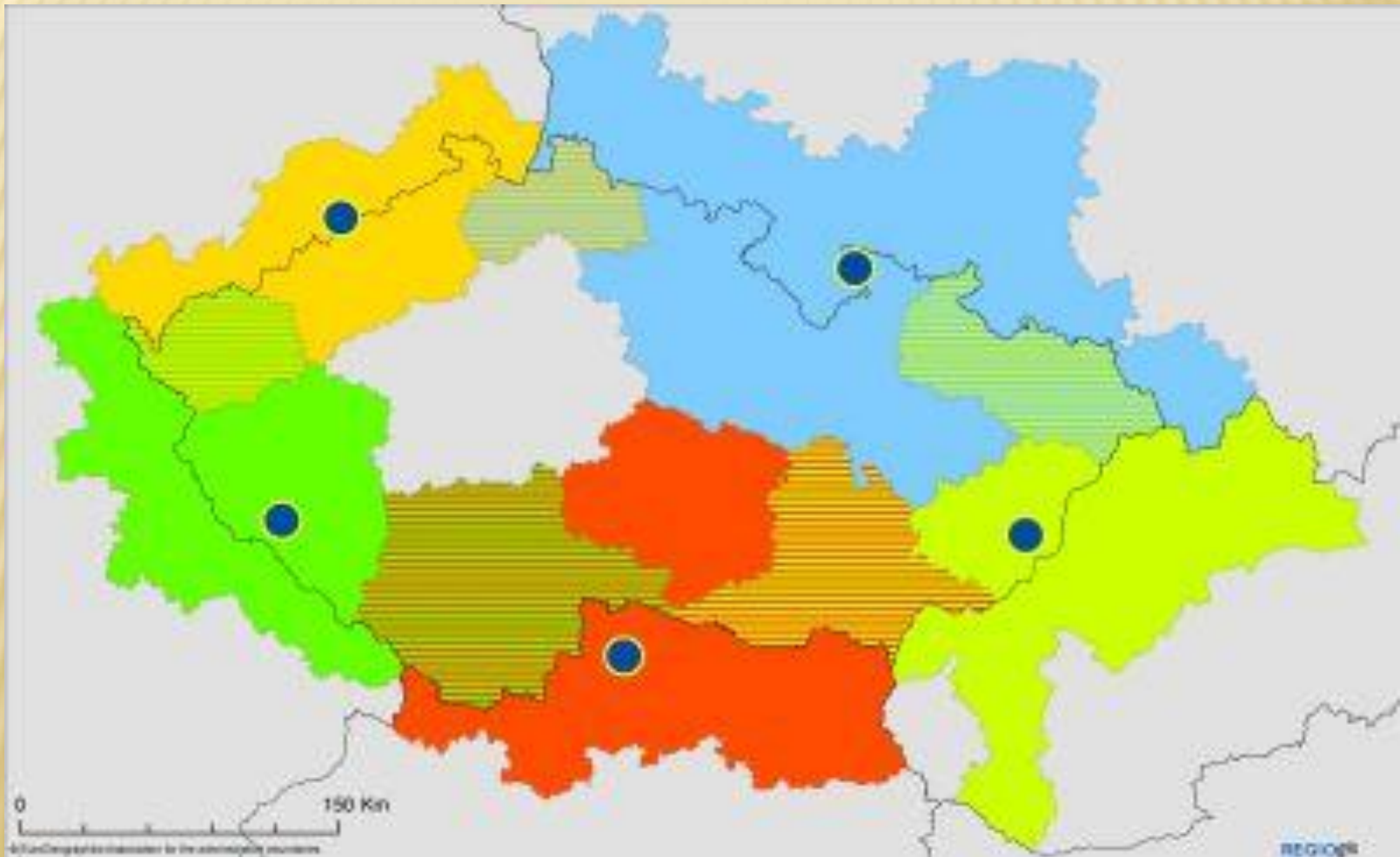

Jaroslav Vencálek

**ČESKO-SLOVENSKÝ
PŘEŠHRANIČNÍ REGION
VE SVĚTLE ROZVOJOVÝ ASPEKTŮ**

ČESKÉ REGIONY PŘESHraniČNÍ SPOLUPRÁCE

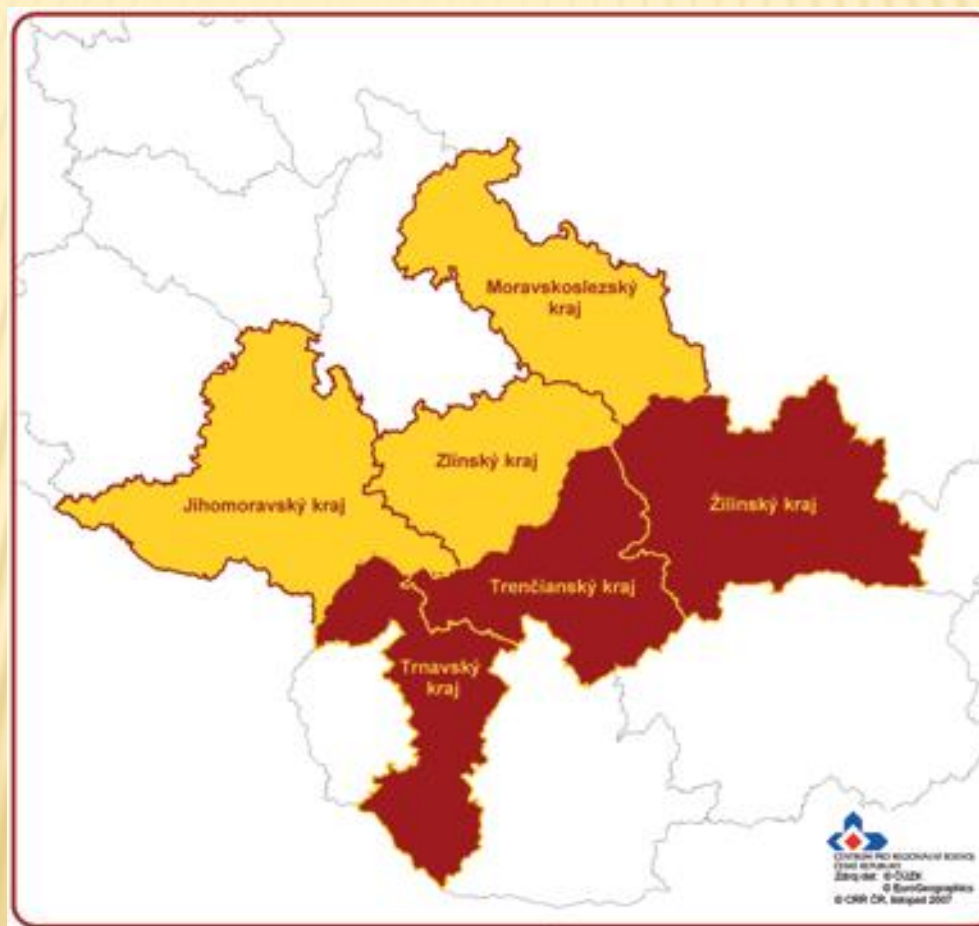

PŘESHraniční REGION

ČESKÁ REPUBLIKA – SLOVENSKÁ REPUBLIKA

(VYMEZENÍ V OPERAČNÍCH PROGRAMECH

PŘESHraniční SPOLUPRÁCE ČR – SR; 2007–2013)

INTEGRITA STÁTU A SVĚTA BUDE ZÁVISET PŘEDEVŠÍM NA DUCHOVNÍ SÍLE, VŮLI OBČANA A JEHO VÍŘE V BUDOUCNOST.

Andrej Hlinka:

...naša prítomnosť je priesečníkom minulosti s budúcnosťou. Človek zakotvený v minulosti upiera svoj zrak a celú svoju osobnosť do budúcnosti. Hodnotu jeho života mu vytvára minulosť, odvahu kráčať napriek všetkému dopredu mu dodáva perspektíva budúcnosti. Každé zúženie obzorov budúcnosti prináša so sebou zúženie životného priestoru a zážitok úzkosti, beznádeje a neistoty.

ČESKO A SLOVENSKO VE SPOLEČNÉM STÁTĚ A SAMOSTATNĚ; PODOBNOSTI A ODLIŠNOSTI

Poznatek „systémové teorie“:

jestliže se systémový celek obohacuje (ochuzuje) o nové části, mění se jeho struktura i funkčnost.

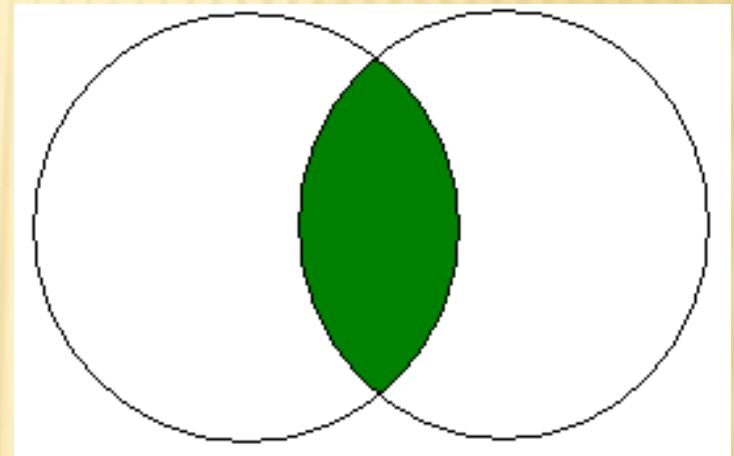
SYNERGETIKA: teorie nových kvalit
(věda o propojování minulosti, současnosti a budoucnosti)

Jak přizpůsobit svou územní strukturu pro budoucí evropskou spolupráci v metropolitně utvářené Evropě?

Fungování Evropské unie vyžaduje, aby se země opíraly o genia dílčích regionů a pochopení genia Evropy v nových podmínkách Evropské unie 21. století.

Minulost

Budoucnost

Současnost

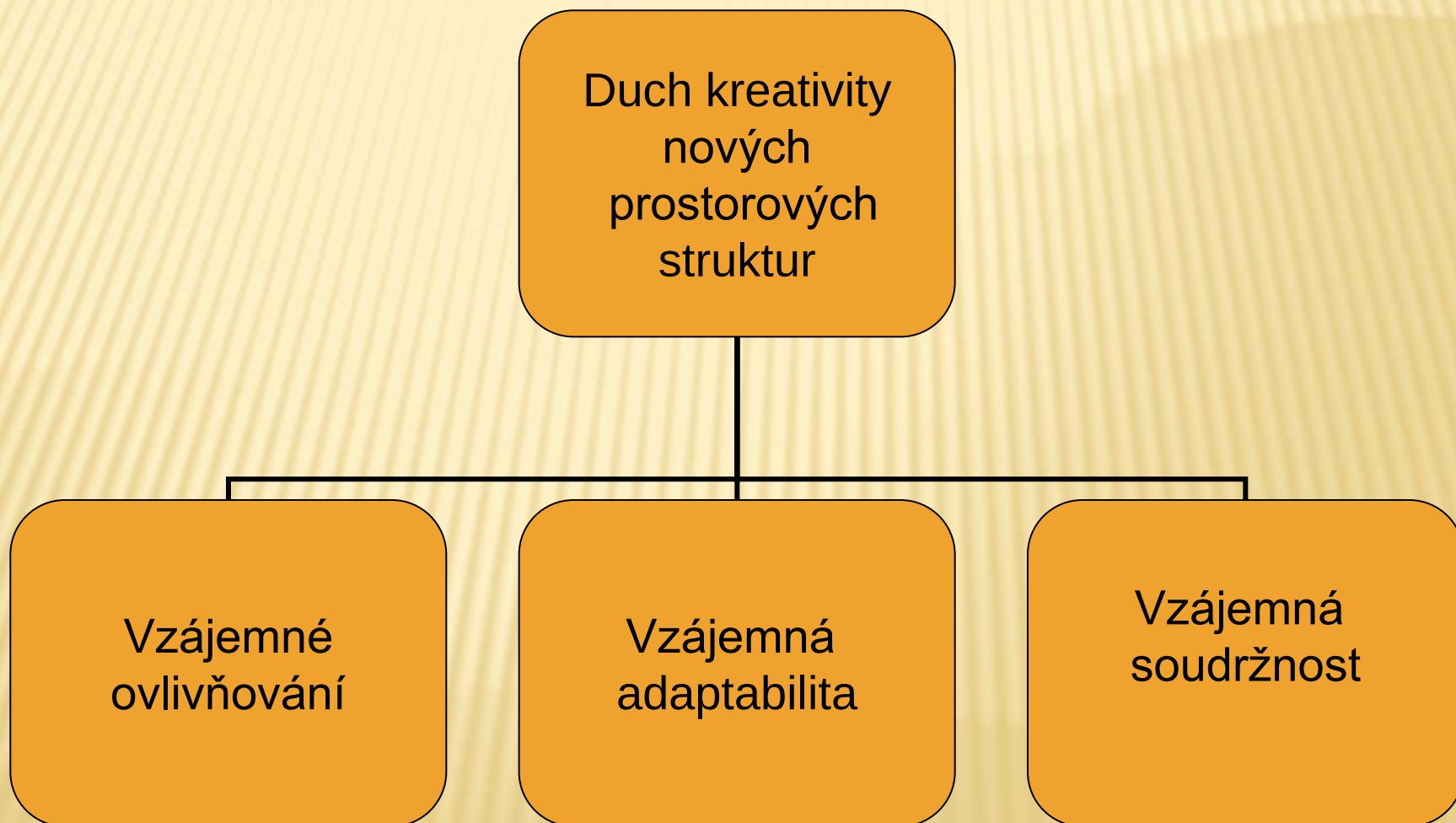
EVROPA 2020: STRATEGIE PRO INTELIGENTNÍ A UDRŽITELNÝ RŮST PODPORUJÍCÍ ZAČLENĚNÍ

Priority rozvoje

1. **Inteligentní růst:** rozvíjet ekonomiku založenou na znalostech a inovacích.
2. **Udržitelný růst:** podporovat konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomiku méně náročnou na zdroje.
3. **Růst podporující začlenění:** podporovat ekonomiku s vysokou zaměstnaností, **jež se bude vyznačovat sociální a územní soudržností.**

CO OVLIVŇUJE KREATIVITU TVORBY NOVÝCH EVROPSKÝCH STRUKTUR?

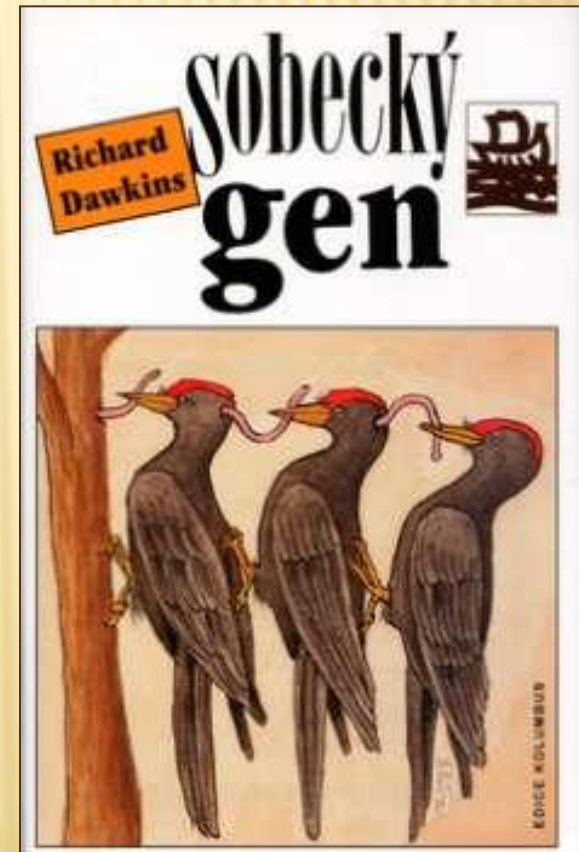
Vnímání různosti regionálních a historických obsahů krajiny

(Komplementárnost poznání: souběžné přijímání a zpracovávání
racionálních a iracionálních aspektů kognitivních procesů)

ČÍM SE VYZNAČUJE SOUČASNÁ SPOLEČNOST?

- Preferování materiální úrovně, znamená sice materiálovou prosperitu, ale také
 - ✓ cestu k egoismu,
 - ✓ zánik smyslu pro věci veřejné,
 - ✓ konzumní způsob života.
- Společnost se atomizuje, privatizuje a ztrácí se její celistvá funkčnost.
- Nedostatek spirituální úrovně vede k poklesu kulturnosti, růstu násilí, korupci, ziskuchtivosti, rozpadu společenských vazeb (rodinných), nefunkčnosti společenských institucí.

PROMĚNA IKONOGRAFIE ÚZEMÍ A VYNUCENÁ INTROVERZE

- **Obraz místa** s potřebami občanů je nahrazován **obrazem priorit** jeho krátkodobých uživatelů. Ztrácí se fenomenologický, významový aspekt událostí.
- Domácí architektura se dostává pod tlak krátkodobě působící zájmové výstavby.
- **Místo vzájemné komplementarity národních a tržních hodnot vzniká konflikt nadnárodního a národního (vynucená introverze).**

Média přeformátovávají vztah lidí k historicky zformátovanému géniu loci.

CO LIDÉ NEDOKÁŽÍ VTĚSNAT DO RACIONÁLNĚ UTVÁŘENÝCH SCHÉMAT, JE VYTĚŠŇOVÁNO

Současné atopony
(genius loci, identita,...)
jsou natolik vytěšňovány,
že prakticky nedochází
k přehodnocování zažitých
schémat, a tím i novým
interpretací toho, co se
zdálo dosud jakoby zjevné,
jasné, neotřesitelné.

➤ **J. PEHE:**

Schopnost problematizovat
zavedená schémata je vážně
narušena.

.....

**Vyspělá Západní civilizace
vnímá vlivem ekonomické
globalizace lidské vědomí
v duchu logického a racionálně
utvářeného myšlení.**

.....

➤ **R.PALOUŠ:**

Vedle logických konsekvencí je tu
metaforika, vedle čistého myšlení
je tu umění, vedle vědění je tu
nevědění, vedle buď a nebo je pouhé
tušení, vedle výkladu je tu vyprávění
(zdůraznění svébytnosti narativity).

ČLENĚNÍ MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE 5 445 KM² (1 256 000 OBYV.)

A ŽILINSKÉHO KRAJE 6 815 KM² (695 000 OBYV.)

MORAVSKOSLEZSKÝ A ŽILINSKÝ KRAJ – ROZVOJOVÉ VIZE VZHLEDEM K SOCIÁLNÍ A ÚZEMNÍ SOUDRŽNOSTI

- Valaši na moravsko-slovenském pomezí, folklór, způsob osídlení a využití krajiny
- Národnostní směsice (horníci z východní Haliče, stopy po německé kolonizaci, pruský podnikatelský fenomén, židovský národnostní aspekt...)
- Od železářské činnosti k hutním společnostem a ochraně krajiny
- Lesy jako zdroj obživy a využívání lesů
- Dopravní osa sever-jih a Via Moravika D 47
- Televizní sonda r. 2005 „Největší Čech“: Karel IV., T.G. Masaryk, V. Havel; významné osobnosti a instituce regionu
- ❖ 1875 v Příboře otevřen po Brně druhý nejstarší státní učitelský ústav na Moravě
- ❖ F. Palacký : „*Jen tehdy ubezpečíme trvale budoucnost svou, když duchem vítěziti a vévoditi budeme v odvěkém zápase prozřetelnosti nám uloženém.*“

ČLENĚNÍ ZLÍNSKÉHO KRAJE (591,3 TIS. OBYVATEL) A TRENČIANSKÉHO KRAJE (600,0 TIS. OBYVATEL)

**Rozloha
3 964 km²**

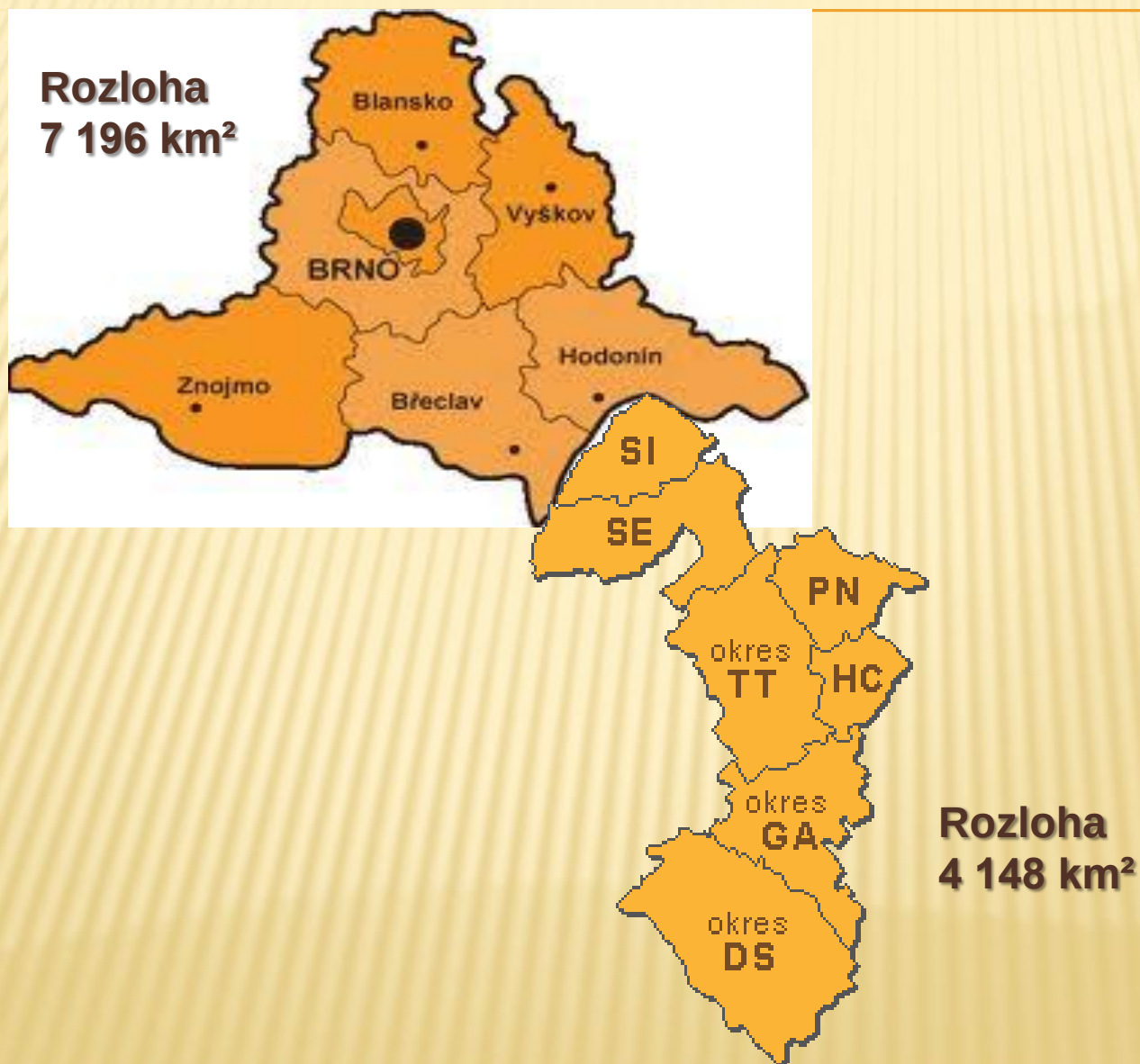

**Rozloha
4 501 km²**

ZLÍNSKÝ A TRENČIANSKY KRAJ – ROZVOJOVÉ VIZE VZHLEDEM K SOCIÁLNÍ A ÚZEMNÍ SOUDRŽNOSTI

- **Valaši na moravsko-slovenském pomezí, folklór, způsob osídlení a využití krajiny**
- **Podnikatelský duch Tomáše Bati: Zlín, Otrokovice, Partizánske, Bánovce nad Bebravou**
- **Potravinářství: slivovice, cukrovarnictví, vinařství**
- **Sklářství na česko-slovenském pomezí**
- **Cyrilometodějská tradice, mytologie a religiozita obyvatelstva**
- **Jiří Třanovský a současné evangelictví na česko-slovenském pomezí**
- **Významné osobnosti: Komenský, osobnosti národního obrození, osobnosti architektury, šlechtické rody, osobnosti politiky (M. R. Štefánik, Kounicové)**
- ***Kulturní tradice: hudební, výtvarné, vzdělávací***

ČLENĚNÍ JIHOMORAVSKÉHO KRAJE (1 130,4 TIS. OBYVATEL) A TRNAVSKÉHO KRAJE (557,2 TIS. OBYVATEL)

JIHOMORAVSKÝ A TRNAVSKÝ KRAJ – ROZVOJOVÉ VIZE VZHLEDEM K SOCIÁLNÍ A ÚZEMNÍ SOUDRŽNOSTI

- Velká Morava a Mikulčicko-kopčanská aglomerace (nálezy)
- Etnografické aspekty (Slovácko, Záhorie)
- Religiozita a poutní místa (Sv. Antoníněk, Šaštínské Stráže)
- Dopravní aspekty (Česká cesta, 1836 – první parní vlak na území současné ČR)
- Fortifikační systémy při hranici Horních Uher a Zemí Koruny české (Trnava, Strážnice)
- 1523 Novokřtělci a habánská keramika
- Památník písemnictví na Moravě a Žilinská městská kniha (1378)
- Lázeňství ve Vídeňské pánvi (Ostrožská Nová Ves, Smrdáky)
- Termální vody v Panonské pánvi (Galantsko, Dunajská Streda)

JÁDRO KULTURY – STÁLÁ NÁZOROVÁ KONFRONTACE

Kultura představuje neustálé napětí mezi popíráním nároku každé tradice na uznání a právem každého člověka bránit univerzální smysl své tradice.

V kultuře nelze nikdy potlačit zápas s tím, co nás činí závislými na identitě místní, historické, národní.

Priority tvorby modelu Evropské unie (podle slovenského geografa prof. Kolomana Ivaničky)

Celospolečenské poznávání, propojování společenského vědomí,
Celokosmická komplexnost, transcendentalita, kosmonoosféra

TRVALÁ
UDRŽITELNOST

- demografická,
- ekonomická,
- sociální,
- environmentální,
- světového étosu

GENIUS LOCI
GENIUS EVROPY
GENIUS TERRARUM

Globální,
evropský,
národní,
(regionální),
management

Institucionální
organizace (jako proces)

HODNOTOVÉ SYSTÉMY

- humanita,
- demokracie,
- individuální svoboda,
- společenská zodpovědnost,
- solidarita